

582.

**Traktat Handlowy i Nawigacyjny
pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Zjednoczonym Królestwem,
podpisany w Warszawie dn. 26 listopada 1923 r.**

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

MY

STANISŁAW WOJCIECHOWSKI
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem
wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwudziestego szóstego listopada tysiąc
dziewięćset dwudziestego trzeciego roku, w Warszawie
podpisany został, między Rządem Rzeczypospolitej
Polskiej a Rządem Jego Brytyjskiej Mości Traktat
Handlowy i Nawigacyjny, który słowo w słowo brzmi
jak następuje:

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE POLONAISE

NOUS

STANISŁAW WOJCIECHOWSKI
PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE POLONAISE

à tous ceux, qui ces présentes Lettres verront,
Salut:

Un Traité de Commerce et de Navigation ayant
été signé à Varsovie le vingt six Novembre mil
neuf cent vingt trois entre le Gouvernement de la
République Polonaise et le Gouvernement de Sa
Majesté Britannique Traité, dont la teneur suit:

**Traktat handlowy i nawigacyjny pomiędzy
Rzeczpospolitą Polską a Zjednoczonym Kró-
lestwem.**

**Treaty of commerce and navigation between
The Polish Republic and The United Kingdom.**

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

THE PRESIDENT OF THE POLISH REPUBLIC

i

and

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL ZJEDNOCZONE-
GO KRÓLESTWA WIELKIEJ BRYTANJI I IRLANDJI
I BRYTYJSKICH DOMINJÓW ZAMORSKICH, CESARZ
INDJI,

HIS MAJESTY THE KING OF THE UNITED KING-
DOM OF GREAT BRITAIN AND IRELAND AND OF
THE BRITISH DOMINIONS BEYOND THE SEAS,
EMPEROR OF INDIA,

pragnąc dalszego ułatwienia i rozwoju stosunków
handlowych już istniejących pomiędzy ich obu kra-
jami, postanowili zawrzeć w tym celu traktat han-
dlowy i nawigacyjny i zamianowali swymi pełno-
mocnikami, mianowicie:

being desirous of further facilitating and extending
the commercial relations already existing between
their respective countries, have determined to con-
clude a Treaty of Commerce and Navigation with
this object and have appointed as their Plenipoten-
tiaries, that is to say:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

The President of the Polish Republic:

Pana Romana Dmowskiego, Ministra Spraw Za-
granicznych i

Mr. Roman Dmowski, Minister of Foreign Affairs
and

Pana Marjana Szydłowskiego, Ministra Przemys-
łu i Handlu,

Mr. Marjan Szydłowski, Minister of Industry and
Commerce,

a

and

Jego Królewska Mość Król Zjednoczonego Królestwa
Wielkiej Brytanji i Irlandji i Brytyjskich Dominjów
Zamorskich, Cesarz Indji:

His Majesty the King of the United Kingdom of
Great Britain and Ireland and of the British Do-
minions Beyond the Seas, Emperor of India:

Sir William Grenfell Max Müller K. C. M. G., C.
B., M. V. O., Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełno-
mocnego przy Rządzie Rzeczypospolitej Polskiej,

Sir William Grenfell Max Müller K. C. M. G., C. B.,
M. V. O., Envoy Extraordinary and Minister Plenipo-
tentiary to the Polish Republic,

Którzy po wzajemnem okazaniu swych pełno-
mocnictw, uznanych za dobre i należyte co do formy,
zgodzili się na następujące artykuły:

WHO., after having communicated to each other
their respective full powers, found in good and
due form, have agreed upon the following articles:

Artykuł I.

Article I.

Poddani lub obywatele każdej ze stron Układają-
cych się, osiedli lub czasowo przebywający na te-
rytorjach drugiej Strony, będą korzystali przy wyko-
nywaniu handlu i przemysłu z tych samych praw
oraz nie będą podlegali jakimkolwiek opłatom wyż-
szym lub innym jak poddani lub obywatele drugiej
Układającej się Strony. Będą oni korzystali pod każ-
dym względem na terytorjach drugiej Strony Układ-
jącej się z tych samych praw, przywilejów, wol-
ności, korzyści i zwolnień co poddani lub obywatele
państwa najbardziej uprzywilejowanego.

The subjects or citizens of each of the two
Contracting Parties established or temporarily resi-
dent in the territories of the other, shall enjoy in
the exercise of commerce and industry the same
rights and shall not be subject to any imposts higher
or other than subjects or citizens of that Contracting
Party. They shall enjoy in every respect in the terri-
tories of the other Contracting Party the same rights,
privileges, immunities, favours and exemptions as the
subjects or citizens of the most favoured nation.

Rozumie się jednakże, że postanowienia po-
wyższe nie naruszają w żaden sposób specjalnych
ustaw, rozporządzeń i przepisów dotyczących handlu,
przemysłu, policji i bezpieczeństwa publicznego oraz
wykonywania pewnych rodzajów zawodów lub profes-
ji, które obowiązują obecnie lub mogą obowiązy-
wać w przyszłości na terytorjach każdej z Układają-
jących się Stron, a mają zastosowanie do wszystkich
cudzoziemców.

It is, however, understood that the above sti-
pulations in no way affect special laws, orders and
regulations regarding commerce, industry, police and
public safety and the carrying on of particular kinds
of callings or professions which are or may be en-
forced in the territories of each of the Contracting
Parties and rendered applicable to all foreigners.

Artykuł II.

Article II.

Strony Układające się zgadzają się, że we wszyst-
kich sprawach dotyczących handlu, żeglugi, przemysłu
i wykonywania profesji, jakkolwiek przywilej, korzyść

The Contracting Parties agree that in all mat-
ters relating to commerce, navigation, industry and
the exercise of professions any privilege, favour or

lub zwolnienie, które jedna ze stron Ukládających się przyznała lub mogłaby przyznać w przyszłości okrętom, poddanym lub obywatelom i towarom wyprodukowanym lub wyrobionym na terytorjach jakiegokolwiek innego obcego państwa, mają być rozciągnięte równocześnie i bezwarunkowo, bez żądania i bez kompensaty, na okręty, poddanych lub obywateli i towary wyprodukowane lub wyrobione na terytorjach drugiej Strony. Takie zrównanie w prawach z państwem najbardziej uprzywilejowanym będzie zastosowane do wszystkiego, co dotyczy przywozu i wywozu, opłat i formalności celnych, przewozu i tranzytu, prowadzenia operacji handlowych i osiedlania się poddanych lub obywateli jednej z Ukládających się Stron na terytorjach drugiej.

Rozumnie się że postanowienia niniejszego traktatu co do wzajemnego traktowania się na stopie państwa najbardziej uprzywilejowanego rozciągają się bezwarunkowo na wszystko, co dotyczy przewozu podróżnych do terytorjów, przez terytorja lub z terytorjów jednej z Ukládających się Stron na statkach lub celem następnego wejścia na pokład statków drugiej Strony. Jego Brytyjska Mość przyzna emigrantom polskim w czasie tranzytu przez Jej terytorja i na statkach angielskich przewożących takich emigrantów z jej terytorjów, taką samą opiekę, jaka przysługuje według obowiązujących ustaw na terytorjach o których mowa, emigrantom angielskim.

Każda z Ukládających się Stron ma prawo żądać, aby przedmioty, które są przywożone z terytorjów drugiej Strony, i które mają prawo korzystać, zgodnie z niniejszym traktatem, z ceł lub opłat niższych niż przedmioty, będące wytworem naturalnym lub przemysłowym innych krajów obcych, nie postawionych na stopie państwa najbardziej uprzywilejowanego, były zaopatrzone w świadectwa pochodzenia, zawierające takie dane i wystawione w takiej formie, jak tego można słusznie żądać według ustaw i rozporządzeń terytorjów, do których towary te są przywożone. Teksty świadectw pochodzenia obecnie używanych w Polsce i w Królestwie Zjednoczonym załącza się jako wzór.

Artykuł III.

Postanowienia Artykułu II-go nie stosują się:

- 1) do przywilejów, które zostały przyznane lub mogą być w przyszłości przyznane przez jedną ze Stron Ukládających się dla obrotu pogranicznego z państwami sąsiednimi w strefach pogranicznych nieprzekraczających piętnastu kilometrów;
- 2) do ulg specjalnych, wynikających z unji celnej;
- 3) do tymczasowego porządku celnego ustanowionego lub mogącego być ustanowionym między Polskim a Niemieckim Górnym Śląskiem.

Artykuł IV.

Okręty każdej ze Stron Ukládających się będą korzystały w portach i na wewnętrznych drogach wodnych drugiej Ukládającej się Strony z traktowania nie mniej korzystnego niż to, jakie przyznano okrętom krajowym lub okrętom państwa najbardziej

or immunity which either Contracting Party has granted or may hereafter grant to the ships, subjects or citizens and goods produced or manufactured in the territories of any other foreign State, shall be extended simultaneously and unconditionally, without request and without compensation, to the ships, subjects or citizens and the goods produced or manufactured in the territories of the other. Such most-favoured-nation treatment shall apply in all that concerns importation and exportation, customs, duties and formalities, carriage and transit, the carrying out of commercial operations and the establishment of the subjects or citizens of either Contracting Party in the territories of the other.

It is understood that the provisions of this Treaty with regard to the accord of the treatment of the most-favoured-nation extend unconditionally to all that concerns the carriage of passengers to, through or from the territories of either Contracting Party on or for eventual embarkation on the vessels of the other. His Britannic Majesty will grant to Polish emigrants while in transit through His territories and on British vessels transporting such emigrants therefrom the same protection as is accorded under the laws in force in the territories in question to British emigrants.

Either Contracting Party has the right to require that articles which are imported from the territories of the other and are to be entitled in accordance with this Treaty to lower duties or charges than articles, the produce or manufacture of other foreign countries not placed on the footing of the most-favoured-nation, must be accompanied by certificates of origin embodying such information and issued in such form as may reasonably be required in pursuance of the laws and regulations of the territories into which they are imported. Specimens of certificates of origin at present in use in Poland and in the United Kingdom are annexed for purposes of illustration.

Article III.

The stipulations laid down in Article II do not apply:

- 1) to privileges which have been accorded or which may subsequently be accorded by one of the Contracting Parties in respect of frontier traffic with neighbouring countries within frontier zones not exceeding fifteen kilometres;
- 2) to special favours resulting from a Customs Union;
- 3) to the provisional Customs regime established or to be established between Polish and German Upper Silesia.

Article IV.

The ships of each of the Contracting Parties shall enjoy in the ports and internal waterways of the other Contracting Party treatment not less favourable than that accorded to national ships or to ships of the most-favoured-nation, excepting always

uprzywilejowanego, zawsze z wyjątkiem kabotażu i żeglugi rzecznej, które każda ze Stron Ukladających się będzie miała prawo zastrzec dla okrętów krajowych.

Wszystkie statki, które według ustaw jednej ze Stron Ukladających się mają być uważane za jej statki, będą odnośnie do niniejszego Traktatu uważane za takie i przez drugą Stronę.

Każda z Ukladających się Stron zezwala na przywóz i wywóz wszelkich towarów, których przywóz i wywóz jest dozwolony, również jak na przewóz podróźnych se swych lub do swych terytorjów na statkach drugiej Strony. Takie statki, ich podróźni i ładunki będą korzystały z tych samych przywilejów i nie będą podlegały cłom lub opłatom innym lub wyższym jak statki krajowe, ich podróźni i ładunki lub statki państwa najbardziej uprzywilejowanego i ich podróźni i ładunki.

Artykuł V.

Środki, przedsiębrane przez Ukladające się Strony w celu uregulowania i popierania obrotu, który ma swój punkt wyjścia lub cel przeznaczenia na terytorjum jednej z Ukladających się Stron, winny ułatwiać swobodny tranzyt kolejną lub drogami wodnymi na linjach będących w użyciu i odpowiedzialnych do tranzytu międzynarodowego. Przy stosowaniu powyższych środków, nie wolno będzie czynić żadnej różnicy, opartej na przynależności państwowej osób, fladze okrętowej, miejscu pochodzenia, punkcie wysylki, wejściu, wyjściu lub przeznaczeniu, albo opartej na jakiejś okoliczności, dotyczącej własności towarów lub statków, wagonów osobowych lub towarowych lub innych sposobów transportu. Strony Ukladające się zgadzają się dalej, że postanowienia niniejszego paragrafu stosują się do podróźnych, którzy przejeżdżają przez terytorja jednej ze Stron Ukladających się, zgodnie z ustawami i przepisami obowiązującymi na tych terytorjach, i którzy w jakiegokolwiek części swej podróży mają być przewiezieni na okrętach drugiej Strony, chociażby tacy podróźni ani nie pochodzili z terytorjów ani nie udawali się na terytorja tej ostatniej.

Aby zapewnić zastosowanie powyższych postanowień, Strony Ukladające się zezwolą na tranzyt, z zachowaniem zwykłych warunków i zastrzeżeń, przez swe wody terytorjalne.

Ruch tranzytowy nie będzie podlegał żadnym specjalnym opłatom z tytułu tranzytu (włączając wejście i wyjście) z wyjątkiem opłat, przeznaczonych jedynie na pokrycie wydatków na nadzór i administrację, spowodowanych przez taki tranzyt.

Żadna ze Stron Ukladających się nie będzie zobowiązana przez niniejszy Artykuł zezwalać na tranzyt podróźnych, którym wstęp na jej terytorja jest zabroniony lub takich towarów, których przywóz jest zabroniony, czy to ze względów na bezpieczeństwo państwa lub na zdrowie publiczne, czy też jako środek zapobiegawczy przeciwko chorobom zwierząt lub roślin.

Tranzyt artykułów stanowiących monopol w jednym z obu państw będzie podlegał takiej specjalnej

coasting trade and river traffic which each of the Contracting Parties shall have the right to reserve to national ships.

All vessels, which according to the law of one or other of the Contracting Parties are to be deemed vessels of that Contracting Party shall for the purposes of this Treaty be deemed vessels of that Contracting Party.

Each Contracting Party shall permit the importation or exportation of all merchandise, the importation or exportation of which is permitted, as well as the carriage of passengers from or to their respective territories upon the vessels of the other. Such vessels, their passengers and cargoes shall enjoy the same privileges as, and shall not be subject to, duties or charges other or higher than national vessels, their passengers and cargoes or the vessels of the most-favoured-nation and their passengers and cargoes.

Article V.

The measures taken by the Contracting Parties for regulating and forwarding across their territories traffic which either originates in or is destined for the territories of either of the Contracting Parties shall facilitate free transit by rail or waterway on routes in use convenient for international transit. In the application of the above measures no distinction shall be made which is based on the nationality of persons, the flag of vessels, the place of origin, departure, entry, exit or destination, or on any circumstances relating to the ownership of goods or of vessels, coaching or goods stock or other means of transport. The Contracting Parties further agree that the provisions of this paragraph apply to passengers who are passing through the territories of either Contracting Party in conformity with the laws and regulations in force in those territories, and who are to be carried during any part of their journey in vessels of the other Contracting Party, even though such passengers neither originate in, nor are destined for, the territories of the latter.

In order to ensure the application of the foregoing provisions the Contracting Parties will allow transit in accordance with the customary conditions and reserves across their territorial waters.

Traffic in transit shall not be subject to any special dues in respect of transit (including entry and exit) except for such dues as are intended solely to defray expenses of supervision and administration entailed by such transit.

Neither Contracting Party shall be bound by this Article to afford transit for passengers whose admission into its territories is forbidden, or for goods of a kind of which the importation is prohibited, either on grounds of national security or public health, or as precaution against diseases of animals or plants.

The transit of articles constituting a monopoly in either country shall be subject to such special

kontroli, jaka może być nałożona przez ustawodawstwo krajowe, które obowiązuje lub w przyszłości będzie wprowadzone.

Artykuł niniejszy nie narusza w niczem prawa Rządu Polskiego do zabronienia lub ograniczenia tranzytu broni, amunicji i ekwipunku wojskowego według ustępu 4-go artykułu 22-go traktatu pomiędzy Polską z jednej strony a Rosyjską Republiką Rad, Ukrainą Republiką Rad i Białoruską Republiką Rad z drugiej strony, podpisanego w Rydze dnia 18 marca 1921.

Dla celów niniejszego Artykułu podróżni, bagaże i towary, a także statki, wagony osobowe i towarowe i inne środki przewozu będą uważane za znajdujące się w transycie przez terytorja jednej ze Stron Ukladających się, o ile, przejazd przez te terytorja, z przeladowaniem lub bez, z pozostawieniem na składzie lub bez, z podziałem ładunku lub bez, albo ze zmianą w sposobie przewozu lub bez, będzie tylko częścią całego przebiegu rozpoczynającego się i kończącego poza granicą państwa, przez którego terytorjum tranzyt się odbywa.

Artykuł VI.

Spółki cywilne i handlowe, utworzone zgodnie z ustawami jednej ze Stron Ukladających się, będą mogły, stosując się do ustaw drugiej Strony, osiedlać się na jej terytorjum i wykonywać tam swe prawa i zajmować się przemysłem, zawsze z wyjątkiem tych przemysłów, które z racji swego specjalnego charakteru mogą podlegać specjalnym ograniczeniom, stosowanym do spółek cywilnych i handlowych wszystkich obcych państw.

Będą one mogły, stosując się do ustawodawstwa krajowego, normującego takie transakcje, nabywać, posiadać lub dzierżawić nieruchomości potrzebne do ich należytego funkcjonowania.

Będą one miały zdolność sądową.

Spółki cywilne i handlowe, którym pozwolono osiedlać się lub wykonywać swe prawa lub zajmować się przemysłem zgodnie z niniejszym artykułem, nie będą podlegały na terytorjum, na które zostały dopuszczone, podatkom, opłatom i wogóle żadnym ciężarom skarbowym innym lub wyższym aniżeli nakładane na spółki cywilne i handlowe krajowe.

Artykuł VII.

Spółki cywilne i handlowe zawiązane dla rozwoju przemysłu naftowego i uznane przez obie Ukladające się Strony, mające przynależność państwową angielską, będą korzystały w Polsce ze wszystkich praw i przywilejów, które mogą być przyznane takim spółkom cywilnym i handlowym jakiegokolwiek trzeciego mocarstwa.

Artykuł VIII.

Postanowienia niniejszego Traktatu nie będą stosowane do Indyj lub do jakiegokolwiek ze samorządnych dominjów, kolonij, posiadłości lub protektoratów Jego Brytyjskiej Mości, o ile przedstawiciel Jego Brytyjskiej Mości w Warszawie nie zawiadomi o życzeniu Jego Brytyjskiej Mości, ażeby wymienione postanowienia były stosowane do któregośkolwiek z powyższych terytorjów.

control as may be imposed by national legislation in force or subsequently enacted.

Nothing in this Article shall affect the right of the Polish Government to prohibit or restrict the transit of arms, munitions and military equipment in accordance with paragraph 4 of article 22 of the Treaty between Poland on the one side and the Russian Soviet Republic, the Ukrainian Soviet Republic and the White Russian Soviet Republic on the other side, signed at Riga on the 18-th March, 1921.

For the purposes of this Article, persons, baggage and goods and also vessels, coaching and goods stock, and other means of transport shall be deemed to be in transit across the territories of one of the Contracting Parties, when the passage across such territories, with or without transshipment, warehousing, breaking bulk or change in the mode of transport, is only a portion of a complete journey, beginning and terminating beyond the frontier of the State across whose territory the transit takes place.

Article VI.

The Associations and Companies constituted in conformity with the laws of one of the Contracting Parties shall be permitted, subject to the laws of the other, to establish themselves in the territory of the latter and there exercise their rights and engage in industry, excepting always those industries which by reason of their special nature may be subject to special restrictions applicable to the Associations and Companies of all foreign countries.

They shall be permitted, subject to the national legislation governing such transactions, to acquire, own or hire the landed property required for their proper functioning.

They shall have free access to the courts.

Associations and Companies permitted to establish themselves or to exercise their rights or engage in industry in conformity with the present Article shall not be subjected in the territory to which they have been admitted to taxes, contributions and generally to any fiscal charges other or higher than those imposed on national Associations and Companies.

Article VII.

Associations and Companies established for the development of the Petroleum industry and regarded by the two Contracting Parties as of British nationality shall enjoy in Poland all the rights and privileges which may be accorded to such Associations and Companies of any third power.

Article VIII.

The stipulations of the present Treaty shall not be applicable to India or to any of His Britannic Majesty's selfgoverning Dominions, Colonies, Possessions or Protectorates unless notice is given by His Britannic Majesty's representative at Warsaw of the desire of His Britannic Majesty that the said stipulations shall apply to any such territory.

Artykuł IX.

Warunki poprzedniego artykułu odnoszące się do Indyj i do samorządnych dominjów, kolonij, posiadłości i protektoratów Jego Brytyjskiej Mości, będą stosowały się także do jakiegokolwiek terytorjum, co do którego mandat z ramienia Ligi Narodów zostanie przyjęty przez Jego Brytyjską Mość.

Artykuł X.

Traktat niniejszy będzie ratyfikowany, a ratyfikacje będą wymienione w Warszawie jak można najprędzej. Uprawnocni się on w piętnaście dni po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych i będzie obowiązującym przez rok od daty uprawnomocnienia się. W razie, jeżeli żadna ze Stron Układających się nie zawiadomi drugiej Strony na trzy miesiące przed upływem rzeczonoego okresu jednego roku o swym zamiarze rozwiązania niniejszego traktatu, pozostanie on w mocy aż do upływu trzech miesięcy od daty, w której jedna ze Stron Układających się wypowie go.

Jednakże co do Indyj lub jakiegokolwiek z samorządnych dominjów, kolonij, posiadłości lub protektoratów Jego Brytyjskiej Mości lub jakiegokolwiek terytorjum, co do którego mandat z ramienia Ligi Narodów został przyjęty przez Jego Brytyjską Mość, do których postanowienia niniejszego Traktatu zostaną zastosowane według Artykułu VIII, każda z obu Stron Układających się będzie miała prawo rozwiązać go oddzielnie w każdym czasie za trzymiesięcznym wypowiedzeniem.

Na dowód czego, pełnomocnicy obu Stron podpisali niniejszy traktat i położyli na nim swe pieczęcie.

Sporządzono w dwóch egzemplarzach każdy w języku polskim i angielskim, które jednakowo są autentyczne, w Warszawie, dnia dwudziestego szóstego listopada 1923.

(—) *Roman Dmowski*
(—) *Marjan Szydłowski*
(—) *W. G. Max Muller*

Załącznik № 1 do Artykułu II,

№ .....

(oznacza instytucja wystawiająca
świadcstwo pochodzenia)

ŚWIADECTWO POCHODZENIA.

Izba Handlowa i Przemysłowa w .....
na podstawie
wiarogodnych dokumentów, przedłożonych przez p.
.....
kupca
przemysłowca zamieszkałego w .....
..... stwierdza, że poniżej
wyszczególnione towary, wysyłane do Polski pod

Article IX.

The terms of the preceding Article relating to India and to His Britannic Majesty's self-governing Dominions, Colonies, Possessions and Protectorates, shall apply also to any territory in respect of which a mandate on behalf of the League of Nations has been accepted by His Britannic Majesty.

Article X.

The present Treaty shall be ratified and the ratifications shall be exchanged at Warsaw as soon as possible. It shall come into force fifteen days after the exchange of instruments of ratification and shall be binding for one year from the date of its coming into force. In case neither of the Contracting Parties shall have given notice to the other three months before the expiration of the said period of one year of its intention to terminate the present Treaty it shall remain in force until the expiration of three months from the date on which either of the Contracting Parties shall have denounced it.

As regards, however, India or any of His Britannic Majesty's self-governing Dominions, Colonies, Possessions and or Protectorates or any territory in respect of which a Mandate on behalf of the League of Nations has been accepted by His Britannic Majesty to which the stipulations of the present Treaty shall have been made applicable under Article VIII, either of the Contracting Parties shall have the right to terminate it separately at any time on giving three month's notice to that effect.

IN WITNESS WHEREOF the respective Plenipotentiaries have signed the present Treaty and have affixed thereto their seals.

DONE in duplicate, each in Polish and English, both authentic, at Warsaw, the twenty sixth November 1923.

(—) *Roman Dmowski*
(—) *Marjan Szydłowski*
(—) *W. G. Max Muller*

Tłumaczenie załącznika № 1,
Translation of annex № 1.

№ .....

CERTIFICATE OF ORIGIN.

The Chamber of Commerce in .....
..... on the
strength of trustworthy documents submitted by Mr.
.....
merchant
manufacturer living in .....
..... hereby certifies that the
merchandise specified below, which is to be shipped

adresem p. _____
 kupca _____ drogą lądową _____
 przemysłowca w _____ statkiem (nazwa statku) _____
 są produktami a) pochodzenia _____
 przemysłu _____ (nazwa kraju)
 b) przetworzonymi w _____
 i nie mniej jak 50°/o ogólnej war-
 tości towaru przypada na koszty
 robocizny i surowców _____
 _____ (nazwa kraju).

to Poland, consigned to Mr. _____
 merchant _____ in _____
 manufacturer _____
 by the land route _____
 by sea (name of vessel) _____
 a) has been wholly produced _____
 manufactured in _____
 (name of country)
 b) has been manufactured in _____
 and that not less than 50 per cent. of the
 total value of the merchandise is attri-
 butable to cost of labour and raw ma-
 terials in _____
 (name of country)

Znaki i numery	Ilość i rodzaj przesyłek	Wyszczególnienie towaru	Waga brutto	Waga netto	Wartość

Marks and Numbers	Number and Description	Contents	Gross Weight or Quantity	Net Weight	Value

(Miejscowość _____)
 dnia _____)

(Place) _____
 (date) _____)

(Podpis i pieczęć instytucji wystawiającej świadectwo)

(Signature and Seal of the authority issuing certificate).

WIZA.

VISA.

Stwierdzam że wyżej podpisana instytucja _____
 jest upoważniona do wystawiania świadectw pocho-
 dzenia i że przytoczone w powyższym świadectwie
 pochodzenia dane wydają mi się wiarogodne i praw-
 dziwe.

This is to certify that the above signed autho-
 rity _____ is entitled
 to issue certificates of origin and that the data in-
 dicated in the above Certificate are, in my opinion,
 trustworthy and true.

(Podpis i pieczęć)

(Signature and Seal)

M. _____ dn. _____

(Place) _____ (date) _____

Wiza ważna do dnia _____

Visa valid until _____

№ _____

№ _____

pobrano opłaty _____

Fee paid _____

Załącznik Nr. 2 do art. II.

Tłumaczenie załącznika Nr. 2.
 Translation of annex Nr. 2.

KONSULARNE ŚWIADCTWO POCHODZENIA.

CONSULAR CERTIFICATE OF ORIGIN.

Ja, _____ Konsul *)
 Wicekonsul Brytyjski, niniejszem potwierdzam, że
 _____ (_____),
 _____ (określenie stanowiska)
 zamieszkały w _____ oświadczył wobec
 mnie, odnośnie do towaru niżej opisanego, mającego
 być wysłanym do _____ adresowa-
 nazwa portu

I, _____ British *)
 Consul, Vice-Consul, hereby certify that _____
 _____ (_____) residing at _____
 _____ (state description)
 has declared before me, in respect of the merchan-
 dise designated below, which is to be shipped to

*) Skreślić jedną z tych alternatyw.

*) Delete one of these alternatives.

nego do*) (.....),
 (.....), w Zjednoczonym Królestwie:
 określenie stanowiska

- a) że rzeczony towar został w całości wyrobiony w (.....);
 nazwa kraju
- b) że dwadzieścia pięć od sta lub więcej wartości rzeczzonego towaru, w czasie wywozu do Zjednoczonego Królestwa, przypisuje się procesom przetworzenia, odbytym od czasu gdy rzeczony towar ostatnio opuścił jakikolwiek z następujących krajów, a to: .....
 ..... będących krajami, co do których obowiązuje rozporządzenie odnośnie do takich towarów według Części II Ustawy o ochronie przemysłów, z r. 1921;

i, że wymieniony przedłożył mi dostateczne faktury lub inne wiarogodne dokumenty na dowód powyższych danych.

Ilość i rodzaj przesyłek	Znaki i numery	Waga lub ilość	Zawartość	Nazwisko fabrykanta	Nazwisko i adres odbiorcy**)

(Podpisano) ..... (Podpisano) .....

(Podpis osoby składającej oświadczenie) Konsul**) Wicekonsul Brytyjski

(Opłata konsularna Skasowano stempla)

(Podpis władzy konsularnej wydającej świadectwo i data)

Towary objęte niniejszem świadectwem muszą być wysłane w ciągu nie więcej niż ..... dni od daty świadectwa. Niniejsze świadectwo ważne jest dla ilości nie większej niż ..... (bel).

(.....) consigned to*)
 (.....), (.....),
 name of port name of consignee state description
 in the (United Kingdom):

- a) that the said merchandise was wholly manufactured in (.....);
 name of country
- b) that twenty-five per cent. or more of the value of the said merchandise, at the time of export to the United Kingdom, is attributable to processes of manufacture undergone since the said merchandise last left any of the following countries, viz: .....
 ..... being countries in relation to which an Order relating to such goods has been made under Part II of the Safeguarding of Industries Act, 1921;

and that he has produced to my satisfaction invoices or other trustworthy documents in proof thereof.

Number and Description of Cases	Marks and Numbers	Weight or Quantity	Contents	Name of Manufacturer	Name and Address of Consignee**)

(Signed) ..... (Signed) .....

(Signature of person declaring) British**) Consul Vice-Consul

(Consular Fee Stamp duly cancelled)

(Signature of Consular Authority issuing certificate and date)

The goods covered by this certificate must be shipped within a period of not more than ..... days from the date hereof. This certificate is valid for not more than ..... (bales).

D. IX. 6374.

Warszawa, 26 listopada 1923 r.

Panie Ministrze,

Mam zaszczyt podać do wiadomości J. E., że postanowienia Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego, który podpisany został w dniu dzisiejszym pomiędzy Polską a Zjednoczonym Królestwem rozciągnięte będą również na terytorjum w. m. Gdańska

*) Na żądanie, można tu wstawić słowo „na zlecenie” zamiast nazwiska nabywcy lub odbiorcy w Zjednoczonym Królestwie.

**) Skreślić jedną z tych alternatyw.

D. IX. 6374.

Varsovie, le 26 Novembre 1923.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence que les dispositions du Traité de Commerce et de Navigation, qui a été signé aujourd'hui même entre la Pologne et le Royaume Uni, s'étendront également au territoire de la Ville Libre de

*) If desired, the word „order” may be inserted here instead of the name of the purchaser or consignee in the United Kingdom.

**) Delete one of these alternatives.

od daty wejścia w życie wspomnianego Traktatu.

Zechce Pan, Panie Ministrze, przyjąć zapewnienie mojego wysokiego poważania.

(—) DMOWSKI.

Jego Eksceleńcja
Sir William Grenfell Max Muller
Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny
Jego Brytyjskiej Mości
WARSZAWA.

Gdańsk dès le jour de l'entrée en vigueur dudit Traité.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

A (—) DMOWSKI.

Son Excellence
Sir William Grenfell Max Muller
Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire
de Sa Majesté Britannique
VARSOVIE.

№ 239. POSELSTWO ANGIELSKIE
WARSZAWA

dnia 26 listopada 1923 r.

Panie Ministrze,

Mam zaszczyt potwierdzić odbiór noty № D. IX. 6374 dnia dzisiejszego w której Jego Eksceleńcja podaje mi do wiadomości, że postanowienia Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego, który podpisany został w dniu dzisiejszym między Polską i Zjednoczonym Królestwem, rozciągnięte będą również na terytorjum w. m. Gdańska od daty wejścia w życie wspomnianego Traktatu.

Zechce Pan, Panie Ministrze, przyjąć zapewnienie mojego wysokiego poważania.

(—) WILLIAM MAX MULLER

Jego Eksceleńcja
Pan R. Dmowski
Minister Spraw Zagranicznych
WARSZAWA.

№ 239. LÉGATION D'ANGLETERRE,
VARSOVIE

Je 26 novembre, 1923.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la Note № D. IX. 6374 en date de ce jour par laquelle Votre Excellence me fait savoir que les dispositions du Traité de Commerce et de Navigation, qui a été signé aujourd'hui même entre la Pologne et le Royaume Uni, s'étendent également au territoire de la Ville Libre de Gdańsk dès le jour de l'entrée en vigueur dudit Traité.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

(—) WILLIAM MAX MULLER.

Son Excellence
Monsieur R. Dmowski,
Ministre des Affaires Étrangères
VARSOVIE.

D. IX. 6378 *Warszawa, dn. 26 listopada 1923 r.*

Panie Ministrze,

Przystępując w dniu dzisiejszym do podpisania Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego pomiędzy Polską a Zjednoczonym Królestwem, mam zaszczyt prosić J. E. zechcieć przyjąć do wiadomości następujące zastrzeżenie, które Rząd Polski widzi się zmuszony sformułować w sprawie art. V powyższego Traktatu.

Dopóki granica pomiędzy Polską a jednym z graniczących z nią krajów pozostawać będzie zamkniętą z jakiegobądź powodu dla podróży lub dla towarów z Polski lub z tego kraju pogranicznego, Rząd Polski nie będzie uważany za obowiązany do udzielania Zjednoczonemu Królestwu na granicy rzeczonoego kraju ułatwień tranzytowych, przewidzianych w art. V.

Zechce Pan, Panie Ministrze, przyjąć zapewnienie mojego bardzo wysokiego poważania.

(—) DMOWSKI

Jego Eksceleńcja
Sir William Grenfell Max Muller
Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny
Jego Brytyjskiej Mości
WARSZAWA.

D. IX. 6378. *Varsovie, le 26 Novembre 1923.*

Monsieur le Ministre,

En procédant à la date de ce jour à la signature du Traité de Commerce et de Navigation entre la Pologne et le Royaume Uni, j'ai l'honneur de prier Votre Excellence de bien vouloir prendre note de la réserve suivante que le Gouvernement Polonais se voit obligé de formuler au sujet de l'article V dudit traité:

Aussi longtemps que la frontière entre la Pologne et un des pays limitrophes restera pour une raison quelconque fermée aux voyageurs ou aux marchandises de la Pologne ou du pays limitrophe en question, le Gouvernement Polonais ne sera pas considéré comme tenu d'accorder au Royaume Uni sur la frontière dudit pays les facilités de transit, prévues par l'article V.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

(—) DMOWSKI.

A
Son Excellence
Sir William Grenfell Max Muller
Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire
de Sa Majesté Britannique
VARSOVIE.

№ 237.

POSELSTWO ANGIELSKIE
WARSZAWA

dnia 26 listopada 1923 r.

Panie Ministrze,

Mam zaszczyt potwierdzić odbiór noty № D. IX. 6378 dnia dzisiejszego i przyjąć do wiadomości następujące zastrzeżenie, które Rząd Polski widział się zmuszonym sformułować w kwestji artykułu V Traktatu, podpisanego w dniu dzisiejszym pomiędzy Zjednoczonym Królestwem a Polską.

„Dopóki granica pomiędzy Polską a jednym z graniczących z nią krajów pozostawać będzie zamknięta z jakiegobądź powodu dla podróżnych lub dla towarów z Polski lub z tego kraju pogranicznego, Rząd Polski nie będzie uważany za obowiązany do udzielania Zjednoczonemu Królestwu na granicy rzeczonoego kraju ułatwień tranzytowych przewidzianych w art. V”.

Zechce Pan, Panie Ministrze, przyjąć zapewnienia mojego bardzo wysokiego poważania.

(—) WILLIAM MAX MULLER

Jego Eksceleńcja
Pan R. Dmowski
Minister Spraw Zagranicznych
WARSZAWA.

№ 237.

LÉGATION D'ANGLETERRE
VARSOVIE

le 26 novembre, 1923.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la note № D. IX. 6378 en date de ce jour et de prendre acte de la réserve suivante que le Gouvernement Polonais se voit obligé de formuler au sujet de l'article V du Traité signé aujourd'hui même entre le Royaume Uni et la Pologne:

„Aussi longtemps que la frontière entre la Pologne et un des pays limitrophes restera pour une raison quelconque fermée aux voyageurs ou aux marchandises de la Pologne ou du pays limitrophe en question, le Gouvernement Polonais ne sera pas considéré comme tenu d'accorder au Royaume Uni sur la frontière dudit pays les facilités de transit prévues par l'article V”.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma plus haute considération.

(—) WILLIAM MAX MULLER.

Son Excellence
Monsieur R. Dmowski
Ministre des Affaires Étrangères
VARSOVIE.

№ 240.

POSELSTWO BRYTYJSKIE
WARSZAWA.

Warszawa, dnia 26 listopada 1923 r.

Panie Ministrze,

Mam zaszczyt podać do wiadomości J. E., że doniosłem mojemu Rządowi o życzeniu Rządu Polskiego włączenia do Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego pomiędzy Zjednoczonym Królestwem a Polską klauzuli zabezpieczającej Polskę przed pobieraniem stawek celnych spowodowanych spadkiem waluty, w myśl ustawy o „Safeguarding of Industries Act 1921”.

Rząd Jego Brytyjskiej Mości przypuszcza, że Rząd Polski ma na myśli uprawnienia, które mu zostały nadane w myśl II części ustawy o „Safeguarding of Industries Act 1921” co do ustanawiania z powodu spadku waluty stawek celnych na towary wszelkiego rodzaju, lub kategorii (z wyjątkiem produktów spożywczych i napojów) wytworzonych w kraju innym, aniżeli Zjednoczone Królestwo ze względu na to, że są one sprzedawane lub oferowane w Zjednoczonym Królestwie po cenach, które wskutek spadku w stosunku do funta szterlinga wartości waluty kraju, w którym towary były wytworzone, są niższe od cen, za jakie te same towary mogłyby być wytworzone z zyskiem w Zjednoczonym Królestwie (Dział II (1) (b) Ustawy).

№ 240.

LÉGATION BRITANNIQUE
VARSOVIE,

le 26 novembre, 1923.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence que j'ai référé à mon Gouvernement le désir du Gouvernement Polonais d'insérer dans le Traité de Commerce et de Navigation entre le Royaume Uni et la Pologne une clause garantissant la Pologne contre l'imposition de droits de douane pour cause de la dépréciation du change en vertu de la Loi „Safeguarding of Industries Act 1921”.

Le Gouvernement de Sa Majesté Britannique présume que le Gouvernement Polonais a en vue les pouvoirs qui lui ont été donnés en vertu de la II Partie de la Loi „Safeguarding of Industries Act 1921” de fixer, pour cause de la dépréciation du change, des droits de douane sur les marchandises de tout genre ou catégorie (à l'exception de comestibles et boissons) produites dans un pays autre que le Royaume Uni parce qu'elles sont vendues ou offertes dans le Royaume Uni à des prix qui, par suite de la dépréciation vis-à-vis de la livre sterling de la valeur du change dans le pays dans lequel les marchandises peuvent être produites — sont inférieures aux prix auxquels les mêmes marchandises peuvent être produites avec profit dans le Royaume Uni (Section II (1) (b) de la Loi).

W związku z powyższem, muszę zwrócić uwagę J. E. na par. (b) działu II (III), który stanowi, że żadne zarządzenie nie może być powzięte w myśl cz. II ustawy, które byłoby w sprzeczności z postanowieniami wszelkiego obowiązującego traktatu, konwencji lub układu. W myśl tej klauzuli, Rząd Jego Brytyjskiej Mości, w razie zawarcia Traktatu z Polską byłby, zgodnie z art. 2 tego Traktatu, pozbawiony prawa publikowania wszelkich zarządzeń w sprawie pobierania z powodu stanu waluty polskiej opłat celnych na towary polskie wszelkiego rodzaju i kategorii, które nie są nakładane w Zjednoczonym Królestwie na takie towary importowane do Zjednoczonego Królestwa, pochodzące z jakiegobądź innego zagranicznego kraju.

Co się tyczy postanowień o walucie deprecjowanej, zawartych w cz. II Ustawy o „Safeguarding of Industries Act 1921” — Rząd Polski może być pewny, że dopóki Traktat anglo-polski pozostawać będzie w mocy, żadna zróżniczkowana opłata celna nie będzie nakładana na towary polskie. Wreszcie, winieniem podać do wiadomości J. E., że w okresie przygotowywania projektu ustawy o „Safeguarding of Industries Act 1921” ta sama kwestja poruszona była przez Rząd Włoski, i, że Rząd Jego Brytyjskiej Mości dał mu zapewnienie w tym samym sensie na podstawie art. 2 Traktatu Handlowego anglo-włoskiego z roku 1883.

Zechce Pan przyjąć, Panie Ministrze, zapewnienie mojego najwyższego poważania.

(—) MAX MULLER

Jego Ekscelencja
pan R. Dmowski
Minister Spraw Zagranicznych.

WARSZAWA.

En rapport avec le ci -- dessus je dois attirer l'attention de Votre Excellence sur le paragraphe (b) Section II (III) qui stipule qu'aucune disposition ne peut être prise conformément à la Partie II de la Loi qui serait en contradiction avec les stipulations de traité, convention ou accord en vigueur. En vertu de cette clause le Gouvernement de Sa Majesté Britannique en cas de la conclusion du Traité avec la Pologne serait, d'après l'article II de ce Traité, privé du droit de publier tout ordre pour le prélèvement pour cause de l'état du change polonais de droits de douane sur les marchandises polonaises de tout genre ou catégorie qui ne sont pas imposés sur l'importation dans le Royaume Uni des mêmes marchandises de n'importe quel autre pays étranger. En ce qui concerne les stipulations sur le change déprécié de la Partie II de la Loi „Safeguarding of Industries Act 1921” le Gouvernement Polonais peut être assuré qu'aussi longtemps que le Traité Anglo-Polonais reste en vigueur aucun droit de douane différentiel ne sera imposé sur les marchandises polonaises.

Finalement je dois porter à la connaissance de Votre Excellence qu'à l'époque de l'étude de la Loi „Safeguarding of Industries Act 1921”, la même question fut soulevée par le Gouvernement Italien, et que le Gouvernement de Sa Majesté Britannique lui a donné une assurance du même sens basés sur l'article 2 du Traité de Commerce Anglo-Italien de l'année 1883.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma plus haute considération.

(—) W. G. MAX MULLER

Son Excellence
Monsieur R. Dmowski
Ministre des Affaires Étrangères

VARSOVIE.

D. IX 6380. Warszawa, dnia 26 listopada 1925.

Panie Ministrze,

Mam zaszczyt potwierdzić odbiór noty № 240 z dnia dzisiejszego, w której Jego Ekscelencja podaje do mej wiadomości co następuje:

„Mam zaszczyt podać do wiadomości Jego Ekscelencji, że doniosłem mojemu Rządowi o życzeniu Rządu Polskiego włączenia do Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego pomiędzy Zjednoczonym Królestwem a Polską klauzuli zabezpieczającej Polskę przed pobieraniem stawek celnych spowodowanych spadkiem waluty, w myśl ustawy o „Safeguarding of Industries Act 1921”.

Rząd Jego Brytyjskiej Mości przypuszcza, że Rząd Polski ma na myśli uprawnienia, które mu zostały nadane w myśl II części ustawy o „Safeguarding of Industries Act 1921” co do ustanowienia, z powodu spadku waluty stawek celnych na towary wszelkiego rodzaju lub kategorii (z wyjątkiem produktów spożywczych i napojów) wytworzonych w kraju innym, aniżeli Zjednoczone Królestwo ze względu

D. IX. 6380. Varsovie, le 26 novembre 1925.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la note № 240 en date de ce jour par laquelle Votre Excellence me fait savoir ce qui suit:

„J'ai l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence que j'ai référé à mon Gouvernement le désir du Gouvernement Polonais d'insérer dans le Traité de Commerce et de Navigation entre le Royaume Uni et la Pologne une clause garantissant la Pologne contre l'imposition de droits de douane pour cause de la dépréciation du change en vertu de la Loi „Safeguarding of Industries Act 1921”.

Le Gouvernement de Sa Majesté Britannique présume que le Gouvernement Polonais a en vue les pouvoirs qui lui ont été donnés en vertu de la II Partie de la Loi „Safeguarding of Industries Act 1921”. de fixer, pour cause de la dépréciation du change, des droits de douane sur les marchandises de tout genre ou catégorie (à l'exception de comestibles et boissons) produites dans un pays autre

na to, że są one sprzedawane lub oferowane w Zjednoczonym Królestwie po cenach, które wskutek spadku w stosunku do funta szterlinga wartości waluty kraju, w którym towary były wytworzone, są niższe od cen, za jakie te same towary mogłyby być wytworzone z zyskiem w Zjednoczonym Królestwie (Dział II (1) b) Ustawy).

W związku z powyższym muszę zwrócić uwagę Jego Ekscelencji na paragraf (b) działu II (III), który stanowi, że żadne zarządzenie nie może być powzięte w myśl części II ustawy, które byłoby w sprzeczności z postanowieniami wszelkiego obowiązującego traktatu, konwencji lub układu. W myśl tej klauzuli, Rząd Jego Brytyjskiej Mości w razie zawarcia Traktatu z Polską byłby, zgodnie z art. II tego Traktatu, pozbawiony prawa publikowania wszelkich zarządzeń w sprawie pobierania, z powodu stanu waluty polskiej, opłat celnych za towary polskie wszelkiego rodzaju i kategorii, które nie są nakładane w Zjednoczonym Królestwie na także towary importowane do Zjednoczonego Królestwa, pochodzące z jakiegobądź innego zagranicznego kraju.

Co się tyczy postanowień o walucie deprecjonowanej zawartych w cz. II ustawy o „Safeguarding of Industries Act 1921” Rząd Polski może być pewny, że dopóki Traktat anglo-polski pozostawać będzie w mocy, żadna różniczkowana opłata celna nie będzie nakładana na towary polskie. Wręczcie, winniem podać do wiadomości Jego Ekscelencji, że w okresie przygotowywania projektu ustawy o „Safeguarding of Industries Act 1921” ta sama kwestja poruszona była przez Rząd Włoski, i, że Rząd Jego Brytyjskiej Mości dał mu zapewnienie w tym samym sensie na podstawie art. 2 Traktatu Handlowego anglo-włoskiego z roku 1883”.

Zechce Pan przyjąć, Panie Ministrze, zapewnienie mojego wysokiego poważania.

(—) DMOWSKI,

Jego Ekscelencja
Sir William Grenfell MAX MULLER
Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny
Jego Brytyjskiej Mości
w WARSZAWIE.

que le Royaume Uni, parce qu'elles sont vendues ou offertes dans le Royaume Uni à des prix qui, par suite de la dépréciation vis-à-vis de la livre sterling de la valeur du change dans le pays dans lequel les marchandises peuvent être produites—sont inférieures aux prix auxquels les mêmes marchandises peuvent être produites avec profit dans le Royaume Uni (Section II (1) (b) de la Loi).

En rapport avec le ci-dessus je dois attirer l'attention de Votre Excellence sur le paragraphe (b) Section II (III) qui stipule qu'aucune disposition ne peut être prise conformément à la Partie II de la Loi qui serait en contradiction avec les stipulations de tout traité, convention ou accord en vigueur. En vertu de cette clause le Gouvernement de Sa Majesté Britannique en cas de la conclusion du Traité avec la Pologne serait d'après l'article II de ce Traité, privé du droit de publier tout ordre pour le prélèvement pour cause de l'état du change polonais de droits de douane sur les marchandises polonaises de tout genre ou catégorie qui ne sont pas imposés sur l'importation dans le Royaume Uni des mêmes marchandises de n'importe quel autre pays étranger. En ce qui concerne les stipulations sur le change déprécié de la Partie II de la Loi „Safeguarding of Industries Act 1921” le Gouvernement Polonais peut être assuré qu'aussi longtemps que le Traité Anglo-Polonais reste en vigueur aucun droit de douane différentiel ne sera imposé sur les marchandises polonaises.

Finalemment je dois porter à la connaissance de Votre Excellence qu'à l'époque de l'étude de la Loi „Safeguarding of Industries Act 1921”, la même question fut soulevée par le Gouvernement Italien, et que le Gouvernement de Sa Majesté Britannique lui a donné une assurance du même sens basée sur l'art. 2 du Traité de Commerce Anglo-Italien de l'année 1863.”.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

(—) DMOWSKI

A
Son Excellence
Sir William Grenfell MAX MULLER
Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire
de Sa Majesté Britannique
VARSOVIE.

№ 236.

POSELSTWO BRYTYJSKIE
WARSZAWA.

Warszawa, dnia 26 listopada 1923 r.

Panie Ministrze,

Powołując się na art. IV Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego pomiędzy Zjednoczonym Królestwem a Polską, podpisanego w dniu dzisiejszym, mam zaszczyt podać do wiadomości J. E., że Rząd Jego Brytyjskiej Mości gotów jest podpisać oddzielnie układ lub układy co do wzajemnego uznawania do-

№ 236.

LÉGATION BRITANNIQUE
VARSOVIE,

le 26 novembre 1923.

Monsieur le Ministre,

En me référant à l'article IV du Traité de Commerce et de Navigation entre le Royaume Uni et le Pologne, signé aujourd'hui, j'ai l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence que le Gouvernement de Sa Majesté Britannique est prêt à signer séparément un accord ou des accords pour la re-

kumentów nawigacyjnych, dotyczących certyfikatów osób podróżujących, świadectw pojemności oraz innych analogicznych dokumentów. Uważam za konieczne zaznaczyć, że w Zjednoczonym Królestwie władze, wydające przepisy, dotyczące tego przedmiotu, poddane są ustawodawstwu angielskiemu i, że Rząd Jego Brytyjskiej Mości ma prawo uznawać certyfikaty zagraniczne tylko o tyle, o ile odnośne przepisy obcego kraju, jak również władze wydające te przepisy mniej lub więcej odpowiadają przepisom i władzom Zjednoczonego Królestwa.

Niewątpliwie, Rząd Polski zamierza utrzymywać w sprawach morskich ten sam poziom, co Wielka Brytania i, z chwilą, gdy władze polskie i eksperci techniczni Rządu Jego Brytyjskiej Mości osiągną zgodę odnośnie do rozmaitych punktów w danej kwestji. Rząd Jego Brytyjskiej Mości ze swej strony gotów będzie uczynić wszystko, co jest w jego mocy, aby ułatwić i przyspieszyć zawarcie układu lub układów z Rządem Polskim w sprawie rozmaitych punktów, o których mowa wyżej.

Zechce Pań przyjąć, Panie Ministrze zapewnienie mego najwyższego poważania.

(—) *William Max Muller*

Jego Eksceleńcja
pan R. Dmowski
Minister Spraw Zagranicznych.

WARSZAWA,

connaissance réciproque des documents de Navigation se rapportant aux certificats de voyageurs des lettres de jauge et d'autres documents analogues.

Je tiens à observer que l'administration dans le Royaume Uni des réglemens à ce sujet est soumise à la législation anglaise et que le Gouvernement de Sa Majesté Britannique a le pouvoir de reconnaître les certificats étrangers seulement dans les cas où les réglemens du pays étranger en question ainsi que l'administration de ces réglemens sont plus ou moins conformes aux réglemens et à l'administration du Royaume Uni.

Sans doute, le Gouvernement Polonais désire maintenir sur mer le même niveau que celui maintenu par la Grande Bretagne, et dès que les autorités polonaises et les experts techniques du Gouvernement de Sa Majesté Britannique seront d'accord sur les différents points qui s'y rapportent, le Gouvernement de Sa Majesté Britannique de son côté sera prêt à faire tout ce qui est dans son pouvoir pour faciliter et accélérer la conclusion d'un accord ou des accords avec le Gouvernement Polonais concernant les différents points en question.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma plus haute considération.

(—) *William Max Muller*

Son Excellence
Monsieur R. Dmowski
Ministre des Affaires Etrangères

VARSOVIE.

№ D. IX. 6381.

Warszawa, 26 listopada 1923 r.

Panie Ministrze,

Mam zaszczyt potwierdzić odbiór noty № 236 dnia dzisiejszego, w której Jego Eksceleńcja podaje mi do wiadomości co następuje:

„Powołując się na art. IV Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego pomiędzy Zjednoczonym Królestwem a Polską, podpisanego w dniu dzisiejszym, mam zaszczyt podać do wiadomości Jego Eksceleńcji, że Rząd Jego Brytyjskiej Mości gotów jest podpisać oddzielnie układ lub układy co do wzajemnego uznawania dokumentów nawigacyjnych, dotyczących certyfikatów osób podróżujących, świadectw pojemności oraz innych analogicznych dokumentów. Uważam za konieczne zaznaczyć, że w Zjednoczonym Królestwie władze, wydające przepisy, dotyczące tego przedmiotu, poddane są ustawodawstwu angielskiemu i, że Rząd Jego Brytyjskiej Mości ma prawo uznawać certyfikaty zagraniczne tylko o tyle, o ile odnośne przepisy obcego kraju, jak również władze wydające te przepisy mniej lub więcej odpowiadają przepisom i władzom Zjednoczonego Królestwa.

Niewątpliwie, Rząd Polski zamierza utrzymywać w sprawach morskich ten sam poziom, co Wielka Brytania i, z chwilą, gdy władze polskie i eksperci techniczni Rządu Jego Brytyjskiej Mości osiągną zgodę odnośnie do rozmaitych punktów w danej kwestji. Rząd Jego Brytyjskiej Mości ze swej strony

№ D. IX - 6381.

Varsovie, le 26 novembre, 1923.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la note № 236 en date de ce jour par laquelle Votre Excellence me fait savoir ce qui suit:

„En me référant à l'article IV, du Traité de Commerce et de Navigation entre le Royaume Uni et la Pologne, signé aujourd'hui, j'ai l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence que le Gouvernement de Sa Majesté Britannique est prêt à signer séparément un accord ou des accords pour la reconnaissance réciproque des documents de navigation se rapportant aux certificats de voyageurs, des lettres de jauge et d'autres documents analogues.

Je tiens à observer que l'administration dans le Royaume Uni des réglemens à ce sujet est soumise à la législation anglaise et que le Gouvernement de Sa Majesté Britannique a le pouvoir de reconnaître les certificats étrangers seulement dans les cas où les réglemens du pays étranger en question ainsi que l'administration de ces réglemens sont plus ou moins conformes aux réglemens et à l'administration du Royaume Uni.

Sans doute, le Gouvernement Polonais désire maintenir sur mer le même niveau que celui maintenu par la Grande Bretagne et dès que les autorités polonaises et les experts techniques du Gouvernement de Sa Majesté Britannique seront d'accord sur les différents points qui s'y rapportent, le Gou-

gotów będzie uczynić wszystko, co jest w jego mocy, aby ułatwić i przyspieszyć zawarcie układu lub układów z Rządem Polskim w sprawie rozmaitych punktów, o których mowa wyżej”.

Zechce Pan przyjąć, Panie Ministrze, zapewnienie mego wysokiego poważania.

(—) R. DMOWSKI

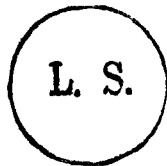
Jego Ekszelencja
Sir William Grenfell Max Muller
Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny
Jego Brytyjskiej Mości
W WARSZAWIE.

Zaznajomiwszy się z powyższym Traktatem uznaliśmy go i uznajemy za słuszny zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nim postanowień, oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i zatwierdzony i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzone pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

W Warszawie, dnia 14 czerwca 1924 r.

(—) S. Wojciechowski

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
Prezes Rady Ministrów:
(—) Władysław Grabski

Minister Spraw Zagranicznych:
(—) Maurycy Zamoyski

vernement de Sa Majesté Britannique de son côté sera prêt à faire tout ce qui est dans son pouvoir pour faciliter et accélérer la conclusion d'un accord ou des accords avec le Gouvernement Polonais concernant les différents points en question”.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

(—) R. DMOWSKI

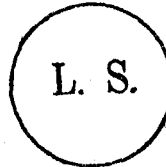
A
Son Excellence
Sir William Grenfell Max Muller
Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire
de Sa Majesté Britannique
à VARSOVIE.

Après avoir vu et examiné ledit Traité, Nous l'avons approuvé et approuvons en toutes et chacune des dispositions, qui y sont contenues, déclarons, qu'il est accepté, ratifié et confirmé et promettons, qu'il sera inviolablement observé.

En Foi de Quoi, Nous avons donné les présentes, revêtues du Sceau de la République Polonaise.

A Varsovie, le 14 Juin 1924.

(—) S. Wojciechowski

Par le Président de la République
Le Président du Conseil des Ministres:
(—) Władysław Grabski

Le Ministre des Affaires Étrangères:
(—) Maurice Zamoyski